

РОЛЯ МАДЭЛІРАВАННЯ ПРЫ РАШЭННІ ТЭКСТАВЫХ АРЫФМЕТЫЧНЫХ ЗАДАЧ

А.Р. Швед (УА МДПУ імя І.П. Шамякіна)

Навуковы кіраўнік – М.І. Семяненка, старэйшы выкладчык

Пры фарміраванні элементарных матэматычных уяўленняў дзеці вывучаюць некаторыя мадэлі, але не пазнаюць іх сапраўднай сутнасці: пазнаюць іх проста як лікі, геаметрычныя фігуры і г. д., не аб'ядноўваюць іх агульным паняццем “мадэль”, “мадэліраванне”. У сувязі з гэтым мы лічым, што старэйшых дашкольнікаў неабходна знаёміць з мадэліраваннем, як з агульным метадам даследавання задач, як сродакам развіцця разумовых здольнасцей дзяцей. Асновай гэтаму можа з’яўляцца навучанне дашкольнікаў рашэнню тэкставых арыфметычных задач.

Навуковыя назіранні, аналіз вынікаў дзіцячых работ паказваюць, што асноўнымі прычынамі памылак, якія дапускаюць дашкольнікі пры рашэнні задач з’яўляюцца цяжкасці пры першым успрыманні задачы, у вызначэнні ўмовы і патрабавання задачы, іх суадносіны.

Такім чынам, праблема навучання дзяцей дашкольнага ўзросту мадэліраванню пры рашэнні тэкставых арыфметычных задач, на наш погляд, застаецца актуальнай і патрабуе яе распрацоўкі. Пабудова мадэлі тэкставай арыфметычнай задачы дазваляе здзейсніць тое асноўнае, што накіроўвае і рухае працэс рашэння. Пры рашэнні задач мэтазгодна выканаць некалькі умоў:

- фіксацыя вынікаў аналізу задачы;
- састаўленне плана рашэння задачы;
- усе матэматычныя паняцці вывучаць з дапамогай мадэлей;
- весці работу па засваенню знакава-сімвалічнай мовы. Пры гэтым дзеці павінны усвядоміць значэнне кожнага элемента мадэлі, здзяйсняць пераход ад рэальнасці (прадметнай сітуацыі) да мадэлі і, наадварот, ад мадэлі да рэальнасці.

Таму з першых крокаў пры рашэнні тэкставых арыфметычных задач, а таксама пры знаёмстве з новымі тыпамі простых задач і ў астатніх выпадках у скарачанай форме, у залежнасці ад узроўню падрыхтоўкі дзяцей, выхавацелю неабходна звяртаць увагу дашкольнікаў на тлумачэнне кожнага слова, кожнага ліку ў тэксце задачы: дапамагчы ім уявіць тую карціну, якая малюецца ў задачы; вылучыць дадзеныя ўмовы і пытанне; зразумець, якія змены адбываюцца з велічынямі, пра якія ідзе размова ў задачы, зразумець яе пытанне. У рабоце над словамі, якія ўплываюць на выбар дзеяння, патрэбна дабівацца, каб дзеці зразумелі, што асобнае слова само па сабе не азначае выбару дзеяння; для гэтага патрэбна спалучэнне слоў і іх сэнс, разуменне таго жыццёвага выпадку, які адлюстроўваецца ў мадэлі тэкста задачы.